

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی
مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی
با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

بررسی تاثیر اثربخشی کمیته حسابرسی و کارکردهای حسابرسی داخلی بر شیوه های گزارش دهی پایدار (مورد مطالعه: شرکت های تولیدی عضو بورس اوراق بهادر تهران)

رضا محمدی (نویسنده مسئول)^۱، مجید خاکی طیولا^۲،

^۱ استادیار رشته حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین پیشوا rezaiacpa@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد حسابداری دانشگاه آزاد واحد ورامین پیشوا majid.khaki@yahoo.com

چکیده

هدف اصلی این تحقیق بررسی تاثیر اثربخشی کمیته حسابرسی و کارکردهای حسابرسی داخلی بر شیوه های گزارش دهی پایدار (مورد مطالعه: شرکت های تولیدی عضو بورس اوراق بهادر تهران) می باشد. این پژوهش به لحاظ طبقه بندی بر مبنای هدف، کاربردی است و به لحاظ طبقه بندی بر مبنای روش یک تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری این تحقیق شامل مدیران ارشد و حسابرسان شاغل در شرکت های تولیدی عضو بورس اوراق بهادر به تعداد ۴۷۷ نفر می باشد. نمونه گیری این پژوهش از روش غیر تصادفی دردسترس می باشد. حداقل حجم نمونه مورد نیاز با توجه به فرمول کوکران برابر ۲۱۳ نفر است. ابزار گردآوری داده ها در این پژوهش پرسشنامه های استاندارد بوده که روایی آنها از طریق روایی صوری و محتوایی و پایایی آنها نیز از طریق ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی مورد تأیید قرار گرفت. داده های گردآوری شده از طریق نرم افزار spss و Smart-PLS مورد تحلیل قرار گرفتند و با کمک مدل سازی معادلات ساختاری فرضیه های تحقیق بررسی شدند. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد، اثربخشی کمیته حسابرسی و کارکردهای حسابرسی داخلی بر شیوه های گزارش دهی پایدار تاثیر دارند.

واژه های کلیدی

اثربخشی کمیته حسابرسی ، کارکردهای حسابرسی داخلی ، شیوه های گزارش دهی پایدار

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

۱. مقدمه

امروزه با افزایش رقابت در کسب و کارها، شرکتها علاوه بر اینکه از نظر موفقیت در کسب و کار تحت فشار هستند، از نظر حفظ بر ای ایندگان نیز توسط گروههای مختلف تحت فشار هستند. در واقع این موضوع ناظر بر مفهوم پایداری است. پایداری شرکتی رویکردی متفاوت در کسب و کار است که در این رویکرد سازمان برای دینفعان خود ارزش های بلند مدت ایجاد می کند و در برگیرنده همه فعالیتها و استراتژی هایی است که نیازهای دینفعان را محقق می سازد و در عین حال منابع طبیعی و انسانی آیندگان را نیز حفظ می نماید[1]. موضوع پایداری برای دینفعان به یک موضوع ضروری تبدیل شده است و دینفعان علاوه بر افشای مالی به دنبال پاسخگویی شرکتها در رابطه با عملکرد پایداری شرکتها هستند[3]. از این روی در طول سالها، علاقه فزاینده ای به شیوه های گزارش دهی پایداری¹ در میان دانشگاهیان، پزشکان و سیاست گذاران بوجود آمده است[2]. گزارشگری پایداری بستری را برای ارائه اطلاعات عملکرد اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی به دینفعان مختلف فراهم می کند، بر خلاف گزارشگری مالی سنتی که تنها اطلاعات مربوط به عملکرد مالی را ارائه می دهد[5]. گزارش دهی پایداری یکی از مکانیسم هایی برای ارتقای مسئولیت پذیری برای استفاده از منابع طبیعی در ارائه محصولات یا خدمات در بین شرکتها، بهبود تصویر شرکت، ایجاد انگیزه در نیروی کار و توانمندسازی رقابت پذیری است[4]. این موضوع به نظر می رسد که بر اساس فعالیت شرکتها متفاوت باشد و از مهمترین شرکتهایی که بایستی گزارش دهی پایداری در آنها به جدیت دنبال شود، شرکتهای تولیدی هستند که به آلودگی محیط زیست از طریق انتشار گازهای گلخانه ای و ضایعات به محیط زیست شناخته می شوند[3].

تحقیقات نشان داد که تخصص مالی (از ویژگی های اثربخشی کمیته حسابرسی) کمیته حسابرسی به بهبود به موقع بودن صورت های مالی کمک می کند. نکته مهم در مورد کمیته حسابرسی این است که کمیته حسابرسی در میان هیأت مدیره به منظور نظارت و اطمینان از صحت افشای شرکت ایجاد شده است[6]. به این ترتیب کمیته حسابرسی در تصمیم گیری های مرتبط با شیوه های گزارش دهی پایداری دخیل است[3]. متغیر دیگر عملکرد حسابرسی داخلی است که به نظر می رسد روی گزارش پایداری شرکتها تأثیر می گذارد. اهمیت حسابرسی داخلی در سازمانهای مختلف غیر قابل انکار است. هدف نهایی از حسابرسی داخلی، ایجاد ارزش افزوده در سازمان از طریق اطمینان دهی و انجام خدمات مشاوره است[1]. به عبارت روشن تر یکی از نقش هایی که حسابرسی داخلی دارد، اطمینان از وجود انطباق با مقررات و مدیریت ریسک است. انتظار می رود ممیزی داخلی در اجرای نقش خود در انطباق با مقررات، اطمینان حاصل کند که سازمان از قوانین زیست محیطی پیروی می کند[3]. با افزایش کنونی تقاضا برای گزارش در مورد اطلاعات غیرمالی واحد تجاری، نقش کارکردی حسابرسی داخلی شامل ارائه اطمینان در مورد مسائل اقتصادی، اجتماعی و حاکمیتی است[7]. محقق در این تحقیق قصد دارد به این سوال پاسخ دهد که اثربخشی کمیته حسابرسی و کارکردهای حسابرسی داخلی به چه صورت بر گزارش دهی پایداری اثر می گذارد؟

۲. مرور ادبیات و پیشینه پژوهش

۲.۱. شیوه های گزارش دهی اثربخشی و پایداری کمیته حسابرسی

بیزلی کمیته حسابرسی را به عنوان واحدی توصیف می کند که در بین هیئت مدیره برای نظارت و اطمینان از صحت افشای شرکت ایجاد شده است[2]. انتظار می رود کمیته حسابرسی تمام اطلاعات موجود در گزارش های واحد تجاری، به ویژه گزارش های مربوط به استفاده خارجی را بررسی کند. این گونه گزارش ها شامل گزارش های پایداری است. در بررسی اطلاعات غیرمالی، اطلاعات پایداری بررسی می شود و در صورتی که چنین اطلاعاتی لحاظ نشود، کمیته حسابرسی می تواند این موضوع را به کل هیئت مدیره توصیه کند. از آنجایی که کمیته حسابرسی یک کمیته فنی هیئت در مورد مسائل حسابرسی و گزارشگری است، توصیه های آن برای اتخاذ شیوه های گزارش دهی بهتر یا بهبود یافته مانند شیوه های گزارش دهی پایداری، دست بالا داده می شود. تمرکز یک کمیته حسابرسی موثر از نظارت بر گزارشگری مالی سنتی به رویارویی با تحولات نوظهور در گزارشگری مانند پایداری و گزارشگری یکپارچه تغییر کرده است. دو رشته در ادبیات در مورد ویژگی های اثربخشی کمیته حسابرسی وجود دارد. رشته اول اثربخشی کمیته حسابرسی را براساس ویژگی های آنها مانند استقلال، اندازه، تخصص مالی، اقتدار و کوشش/تکرار جلسات بررسی می کند[8].

¹ -Sustainability Reporting Practices

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

سایر محققان کمیته حسابرسی مؤثر را کمیته‌ای می‌دانند که مسئولیت‌های خود را در بررسی اطلاعات مالی شرکت، نظارت بر سیستم‌های حسابرسی داخلی و برقراری ارتباط با حسابرسان خارجی انجام می‌دهد [6]. مطالعات مربوط به ارتباط بین اثربخشی کمیته حسابرسی و شیوه‌های گزارش‌دهی پایداری با استفاده از شواهدی از شرکت‌های خدمات مالی به جز در کشورهای در حال توسعه اندک است. بالی و ال-عجمی، دریافتند که استقلال کمیته حسابرسی و جلسات به‌طور مثبت معنادار است، در حالی که تخصص مالی به‌طور منفی با میزان گزارش پایداری در بین بانک‌ها در کشورهای شورای همکاری خلیج فارس مرتبط است. علاوه بر این، سوسولیوس و همکاران دریافتند که کمیته حسابرسی تأثیر مثبت و معناداری بر افشاهای داوطلبانه دارد [3]. همچنین، حاجی و آنیفوس مطالعه‌ای را در مورد کمیته حسابرسی و عملکرد گزارش‌دهی یکپارچه انجام دادند و دریافتند که عملکرد کمیته حسابرسی به‌طور قوی و مثبت با گزارش‌دهی یکپارچه مرتبط است [9]. آشتیانی، نشان داد که اثربخشی کمیته حسابرسی با استفاده از شواهد غنا تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت افشای داوطلبانه شرکتی دارد [10]. بانانوکا و همکاران، نیز اشاره کردند که اثربخشی کمیته حسابرسی به‌طور قابل توجهی به مسئولیت-پذیری کمک می‌کند. این بدان معناست که کمیته حسابرسی در اجرای نقش خود در بررسی اطلاعات مالی و غیرمالی، نظارت بر سیستم/عملکرد حسابرسی داخلی و برقراری ارتباط با حسابرسان خارجی، شیوه‌های گزارشگری مؤسسه مالی را بهبود می‌بخشد [6]. از آنجایی که بانک‌ها به عنوان تأمین‌کنندگان مالی سایر شرکت‌ها مانند شرکت‌های تولیدی تلقی می‌شوند که فعالیت‌های آن‌ها تأثیر منفی مستقیمی بر محیط طبیعی و جامعه دارد، کمیته حسابرسی این موسسات موظف است اطمینان حاصل کند که شرکت‌های خدمات مالی مربوطه به محیط‌زیست، عملکرد اجتماعی و اقتصادی به‌دینفعان خود را افشا می‌کنند. با ترویج چنین افشاگری، مشتریان آنها (شرکت-های تولیدی و سایر شرکت‌ها) احتمالاً شیوه‌های مشابهی را اتخاذ می‌کنند. کمیته‌های حسابرسی همچنین می‌توانند تصمیماتی را با هدف بهبود شیوه‌های گزارش‌دهی مؤسسه مالی مربوطه و گنجاندن گزارش پایداری در الزامات شرکت‌ها برای دسترسی به منابع مالی از سوی این نهادها آغاز کنند و بر هیئت مدیره تأثیر بگذارند. موسسات مالی که دارای کمیته حسابرسی مؤثر هستند احتمالاً عملکردهای بهبودیافته گزارشگری پایداری دارند. بدین ترتیب فرضیه زیر بیان می‌شود:

فرضیه اول: اثربخشی کمیته حسابرسی با شیوه‌های گزارش‌دهی پایداری ارتباط مثبت دارد.

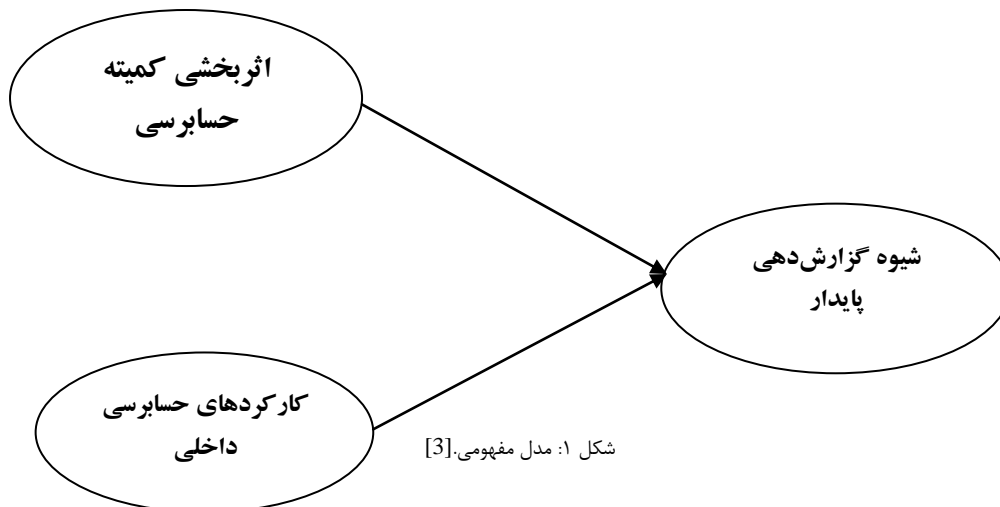
۲.۲. کارکرد حسابرسی داخلی و شیوه‌های گزارش‌دهی پایداری

تئوری نمایندگی مستلزم آن است که یک حسابرسی داخلی برای به حداقل رساندن مشکلات سازمان وجود داشته باشد. این واقعیت در قانون مؤسسات مالی اوگاندا به رسمیت شناخته شده است که مؤسسات مالی را ملزم می‌کند که یک حسابرسی داخلی فعال داشته باشند که قابلیت اطمینان اطلاعات تولیدشده توسط حسابداری و سیستم‌های رایانه‌ای را ارزیابی می‌کند، عملکرد ارزیابی مستقل را ارائه می‌دهد، اثربخشی و کارایی و صرفه‌جویی عملیات، ارزیابی انطباق با قوانین، خط‌مشی‌ها و دستورالعمل‌های عملیاتی، ارائه خدمات تحقیقی به مدیریت خط و همچنین تایید بازده ارائه شده توسط مؤسسه مالی به بانک مرکزی را ارزیابی می‌کند. هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اطمینان کارکرد حسابرسی داخلی را به‌عنوان عملکردی در سازمان توصیف می‌کند که فعالیت‌های اطمینان بخشی و مشاوره‌ای را انجام می‌دهد که برای ارزیابی و بهبود اثربخشی مدیریت ریسک، کنترل‌های داخلی و فرآیندهای حاکمیتی یک واحد تجاری طراحی شده است. این به عنوان وظیفه‌ای در سازمانی که مسئول بررسی و ارزیابی اثربخشی سیستم‌های کنترل داخلی، مدیریت ریسک و انطباق با مقررات است، درک می‌شود [6]. با افزایش کنونی تقاضا برای گزارش اطلاعات غیرمالی واحد تجاری، نقش کارکرد حسابرسی داخلی شامل ارائه اطمینان در مورد مسائل اقتصادی، اجتماعی و حاکمیتی است [1]. کارکرد حسابرسی داخلی، به‌ویژه شرکت‌های خدمات مالی، می‌تواند شیوه‌های گزارش‌دهی پایداری را از طریق توصیه‌های مختلف به مدیریت به عنوان راهی برای کمک به مدیریت ریسک بهبود بخشد. در هر زمان، دینفعان ممکن است به بانک‌ها به‌عنوان مقصر حفظ محیط‌زیست نگاه کنند و احتمالاً آن‌ها را مسئول رنج جامعه بدانند. این به این دلیل است که بانک‌ها این ظرفیت را دارند که همه مشتریان خود را ملزم به تهیه گزارش‌های پایداری کنند. در این مرحله، کارکرد حسابرسی داخلی به مدیریت توصیه می‌کند که در صورت دسترسی به هر شکلی از تأمین مالی، مشتریان خود را ملزم به تهیه گزارش‌های پایداری کنند. از آنجایی که در صورت تهیه گزارش پایداری بر اساس GRI، افشای اطلاعات بیش‌تری وجود دارد، بانک‌ها می‌توانند به اطلاعات بیشتری در مورد سازمان دسترسی داشته باشند تا براساس صورت‌های مالی صرف. مطالعاتی که کارکرد حسابرسی داخلی را به شیوه‌های گزارش‌دهی پایداری مرتبط می‌کند، غیرمعمول هستند. با این حال، مطالعاتی وجود دارد که ارتباط

مثبت و قابل توجهی را با گزارش یکپارچه [11] و مسئولیت‌پذیری [6] مستند می‌کند. کارکرد حسابرسی داخلی مسئول ارزیابی و بهبود مدیریت ریسک، کنترل‌های داخلی و انطباق با قوانین قابل اجرا مانند قانون محیط‌زیست اوگاندا در سال ۲۰۱۹ است. فعالیت‌های اجتماعی و زیست‌محیطی یک شرکت کارکرد حسابرسی داخلی همچنین قابلیت اطمینان گزارش‌های شرکتی تولیدشده توسط سیستم‌های حسابداری را ارزیابی می‌کند و بنابراین می‌تواند اطلاعاتی را برای گنجاندن در گزارش‌های پایداری شرکت تحلیل و پیشنهاد کند. بنابراین این فرضیه مطرح می‌شود که:

فرضیه دوم: عملکرد حسابرسی داخلی به‌طور مثبت با شیوه‌های گزارش‌دهی پایداری مرتبط است.

با توجه به مسأله که محقق به دنبال حل آن است و بر اساس اهدافی که تدوین شد، محقق با بررسی ادبیات تحقیق، مدل مورد استفاده توسط تاموباز و همکارانش در سال ۲۰۲۲ را بررسی و به این نتیجه رسید که مدل مذکور می‌تواند مدل مناسبی جهت تحقق اهداف این تحقیق باشد. در تحقیق متغیرهای اثربخشی کمیته حسابرسی و کارکردهای حسابرسی داخلی بعنوان متغیرهای مستقل بر شیوه گزارش‌دهی پایدار بعنوان متغیر وابسته تاثیر دارند. شکل ۱ نشان دهنده مدل نظری تحقیق است.

۳. روش تحقیق

این پژوهش که به دنبال بررسی تاثیر اثربخشی کمیته حسابرسی و کارکردهای حسابرسی داخلی بر شیوه‌های گزارش‌دهی پایدار می‌باشد از نظر هدف در زمره پژوهش‌های کاربردی قرار می‌گیرد و به لحاظ طبقه بندی بر مبنای روش، این پژوهش یک تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی است.

جامعه آماری تحقیق شامل شرکت‌های تولیدی عضو بورس اوراق بهادار تهران است. تعداد شرکت‌های تولیدی عضو بورس اوراق بهادار تهران بر اساس اطلاعات مربوط به سال مالی ۱۴۰۱ برابر با ۴۷۷ شرکت می‌باشد. جامعه مورد بررسی از نوع جامعه آماری با حجم محدود است.

با توجه به محدود بودن جامعه آماری به منظور برآورد حجم نمونه از فرمول کوکران (نمونه گیری از جامعه محدود) استفاده شد.

$$n = \frac{\frac{z^2 \times p \times q}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{z^2 \times p \times q}{d^2} - 1 \right)} \quad n = \frac{\frac{1.96^2 \times .5 \times .5}{.05^2}}{1 + \frac{1}{477} \left(\frac{1.96^2 \times .05 \times .5}{.05^2} - 1 \right)} = 213$$

با در نظر گرفتن سطح اطمینان ۹۵ درصد و با پذیرش خطای ۵ درصد، تعداد حجم مورد نیاز برابر ۲۱۳ نفر می‌باشد. به منظور این که حداقل ۲۱۳ پرسشنامه برای تحلیل در اختیار محقق قرار گیرد و باتوجه به پیش بینی عدم بازگشت برخی از پرسشنامه‌ها، تعداد ۲۴۰ عدد پرسشنامه در جامعه آماری توزیع و ۲۱۳ عدد پرسشنامه قابل تحلیل در اختیار محقق قرار گرفت.

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

بمنظور جمع آوری داده ها در این پژوهش، از پرسشنامه های استاندارد استفاده شده است که روایی آنها به کمک روایی صوری و محتوا مورد تایید قرار گرفت و پایایی آنها نیز از طریق ضریب آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی مورد بررسی و تایید قرار گرفت.

جدول ۱: روایی و پایایی سوالات پرسشنامه

روایی محتوا	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	
۰.۵۲۷	۰.۹۴۷	۰.۹۴۰	اثربخشی کمیته حسابرسی
۰.۵۰۵	۰.۹۵۸	۰.۹۵۵	کارکرد حسابرسی داخلی
۰.۵۰۱	۰.۹۳۳	۰.۹۲۲	گزارش دهی پایداری

جدول ۱ شاخص های روایی، پایایی را برای تمامی متغیرهای مکنون تحقیق نیز نشان می دهد. در این تحقیق پایایی مدل های اندازه گیری از سه طریق بارهای عاملی، پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ سنجیده شده است. بارهای عاملی بدست آمده نشان می دهد که همه بارهای عاملی بالاتر از ۰.۴۰ است و در سطح معنی داری ۹۵ درصد معنی دار هستند. شاخصهای پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ جهت بررسی پایایی پرسشنامه استفاده می شوند و لازمه تایید پایایی بالاتر بودن این شاخصها از مقدار ۰/۶ می باشد. تمامی این ضرایب بالاتر از ۰/۶ می باشند و نشان از پایا بودن ابزار اندازه گیری می باشند.

۴. تجزیه و تحلیل یافته ها

۱.۴. آمار توصیفی

نتایج حاصل از تحلیل داده های گردآوری شده نشان داد که از نظر جنسیت، از میان ۲۱۳ نفر پاسخ دهنده، ۱۶۰ نفر مرد و ۵۳ نفر زن بودند. از نظر متغیر سابقه؛ از میان ۲۱۳ نفر پاسخ دهنده، ۶۲ نفر دارای سابقه کاری کمتر از ۱۰ سال، ۹۶ نفر دارای سابقه کاری ۱۱ تا ۲۰ سال، ۵۱ نفر دارای سابقه کاری بین ۲۱ تا ۳۰ سال و در نهایت ۴ نفر دارای سابقه کاری بیش از ۳۰ سال بودند. همچنین از نظر میزان تحصیلات، در نمونه آماری این تحقیق ۱۴۷ نفر دارای مدرک لیسانس و پایین تر، ۶۰ نفر دارای مدرک فوق لیسانس و در نهایت ۶ نفر دارای مدرک دکترا بودند.

۴.۲. تحلیل فرضیه ها

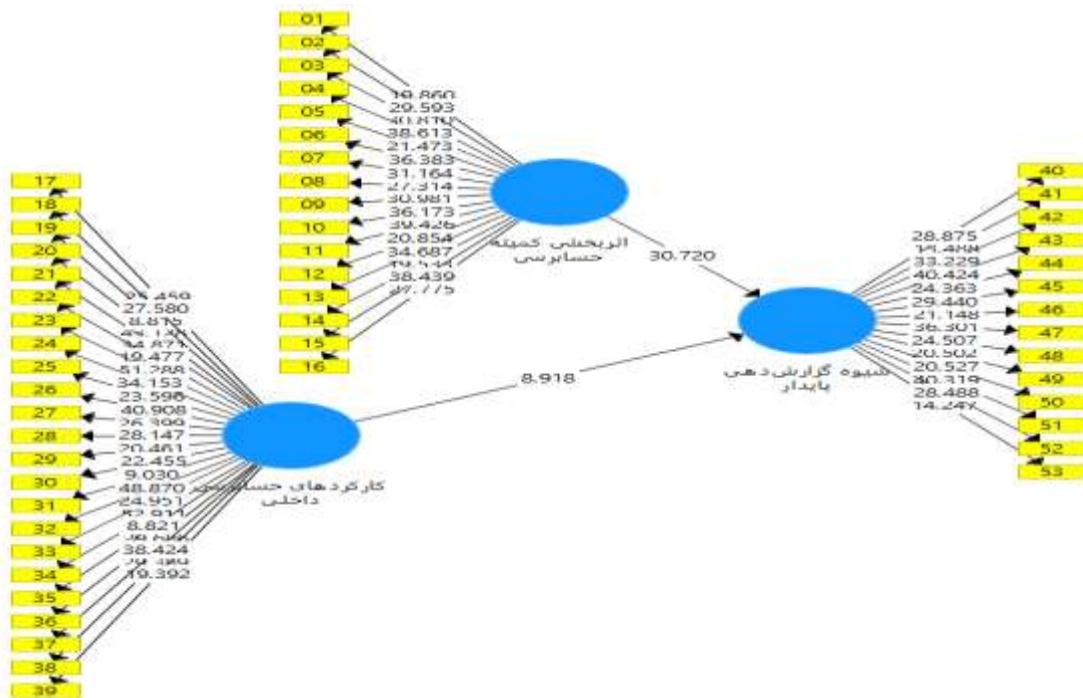
در این تحقیق به منظور تحلیل فرضیه های تحقیق از آزمون فرضیات از مدل سازی معادلات ساختاری به روش حداقل مربعات جزئی با استفاده از نرم افزار SmartPLS استفاده شده است. شکل ۲ و ۳ نشان دهنده مدل ساختاری برای ضرایب معنی داری و ضرایب تاثیر است که براساس آن به تایید و رد فرضیه ها پرداخته شده است.

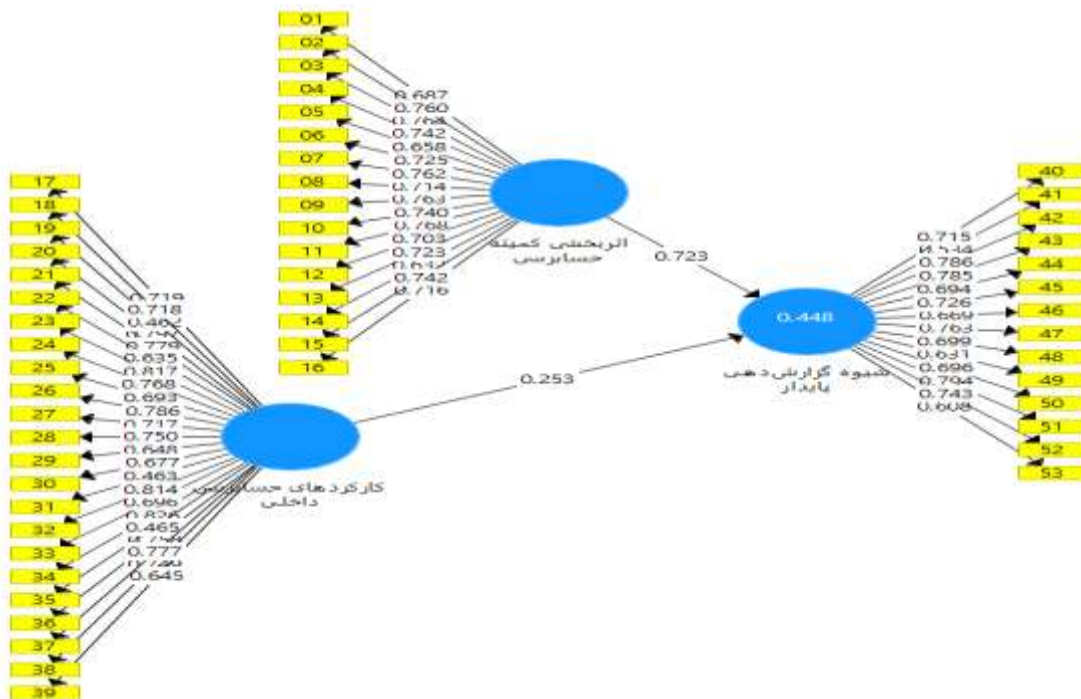
mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

شکل ۲. مدل ساختاری (معنی داری ضرایب)

شکل ۳. مدل ساختاری (ضرایب تاثیر)

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

همانطور که مدل ساختاری شکل ۲ نشان می دهد آماره ضریب معنی داری گزارش شده برای فرضیه اول تحقیق برابر ۰,۷۲۰ است. با توجه به اینکه این آماره بزرگتر از ۱,۹۶ است، نتیجه می گیریم که آماره آزمون در ناحیه بحرانی قرار گرفته است و در نتیجه فرضیه اول تحقیق در سطح معنی داری ۰,۰۵ مورد پذیرش قرار می گیرد. ضریب تاثیر بدست آمده برابر ۰,۷۲۳ است، که بدین معنی است، اگر اثربخشی کمیته حسابرسی به اندازه یک واحد افزایش یابد در نتیجه، شیوه های گزارش دهی پایداری به اندازه ۰,۷۲۳ واحد افزایش می یابد. در ارتباط با فرضیه دوم نیز نتایج نشان می دهد ضریب معنی داری گزارش شده برای فرضیه دوم تحقیق برابر ۰,۹۱۸ است. با توجه به اینکه این آماره بزرگتر از ۱,۹۶ است، نتیجه می گیریم که آماره آزمون در ناحیه بحرانی قرار گرفته است و در نتیجه فرضیه دوم تحقیق در سطح معنی داری ۰,۰۵ مورد پذیرش قرار می گیرد. ضریب تاثیر بدست آمده برابر ۰,۲۵۳ است، که بدین معنی است، اگر کارکرد حسابرسی داخلی به اندازه یک واحد افزایش یابد در نتیجه، شیوه های گزارش دهی پایداری به اندازه ۰,۲۵۳ واحد افزایش می یابد.

۵. نتیجه گیری و پیشنهادات

نتایج نشان داد که وجود کمیته حسابرسی اثربخش بعنوان یک عنصر حیاتی جهت بهبود عملکرد گزارش های مربوط به فعالیت های پایداری در شرکت بشمار می رود که آثار مثبتی بر ابعاد و خروجی های شرکت به دنبال دارد. در چنین مواقعی کمیته حسابرسی اثربخش گزارش حسابرسی داخلی، برنامه های حسابرسی داخلی و اطلاعات مالی شرکت را بررسی می کند و همچنین این کمیته حسابرسی می تواند در مورد اعمال سیاست های حسابداری و اطلاعات پایداری و مسئولیت اجتماعی شرکت مشاوره دهد.

همچنین نتایج نشان داد که وجود کارکردهای حسابرسی داخلی بعنوان یک عنصر حیاتی جهت بهبود عملکرد گزارش های مربوط به فعالیت های پایداری در شرکت بشمار می رود که آثار مثبتی بر ابعاد و خروجی های شرکت به دنبال دارد. در چنین مواقعی کمیته حسابرسی اثربخش این اطمینان را می دهد که عملکرد حسابرسی داخلی شرکت در شرایط مناسبی قرار دارد. کمیته حسابرسی اثربخش می تواند جلساتی را برای هماهنگی حسابرسان داخلی و خارجی بمنظور بهبود کارکردهای حسابرسی داخلی برگزار کند. این کمیته ها همچنین می توانند هرگونه نقص کنترلی قابل توجه شناسایی شده توسط حسابرس داخلی را بررسی کرده و در جهت بهبود و اصلاح آن اقدام مناسب را انجام دهند. ب توجه به نتایج بدست مده پیشنهادات زیر ارائه می گردد:

- ❖ به شرکت های تولیدی عضو بورس اوراق بهادار تهران پیشنهاد می شود از طریق کمیته های حسابرسی خود بصورت منظم گزارشات حسابرسی داخلی، برنامه های حسابرسی داخلی، اطلاعات مالی و سایر اطلاعات غیر مالی را بررسی نمایند.
- ❖ به شرکت های تولیدی عضو بورس اوراق بهادار تهران پیشنهاد می شود از طریق کمیته های حسابرسی خود بصورت منظم کمیته حسابرسی ما اطلاعات مربوط به مسئولیت اجتماعی شرکت در حوزه های افشای زیست محیطی، حاکمیتی و اجتماعی را بررسی کند.
- ❖ به شرکت های تولیدی عضو بورس اوراق بهادار تهران پیشنهاد می شود از طریق سیستم حسابرسی داخلی گزارش های دوره ای در مورد اثربخشی کنترل های داخلی تولید نماید.
- ❖ به شرکت های تولیدی عضو بورس اوراق بهادار تهران پیشنهاد می شود تا سیستم حسابرسی داخلی گزارش های پایداری مطابق با دستورالعمل های ابتکاری و گزارش دهی جهانی تهیه نماید.
- ❖ پیشنهاد می شود با استفاده از مصاحبه های عمیق با خبرگان بورس اوراق بهادار تهران مهمترین عوامل اثرگذار بر شیوه های گزارش دهی پایدار از طریق انجام مصاحبه های کیفی استخراج گردد.

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

منابع

- [1]. منصورى نيا، الهام؛ فيلى، سحر (۱۴۰۱). نقش اثربخشی کمیته حسابرسی و عملکرد حسابرسی داخلی در گزارش پایداری. فصلنامه علمی تخصصی رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری
- [2]. Tauringana, V. (2021), "Sustainability reporting adoption in developing countries: managerial perception-based determinants evidence from Uganda", *Journal of Accounting in Emerging Economies*, Vol. 11 No. 2, pp. 149-175.
- [3]. Tumwebaze, Z., Bananuka, J., Kaawaase, T.K., Bonareri, C.T. and Mutesasira, F. (2022), "Audit committee effectiveness, internal audit function and sustainability reporting practices", *Asian Journal of Accounting Research*, Vol. 7 No. 2, pp. 163-181. <https://doi.org/10.1108/AJAR-03-2021-0036>
- [4]. Journeault, M., Levant, Y. and Picard, C.F. (2021), "Sustainability performance reporting: a technocratic shadowing and silencing", *Critical Perspectives on Accounting*, Vol. 74, p. 102145.
- [5]. De Villiers, C., van Staden, C., Kaur, A. and Lodhia, S.K. (2014a), *The State of Disclosures on Stakeholder Engagement in Sustainability Reporting in Australian Local Councils*, *Pacific Accounting Review*
- [6]. Bananuka, J., Walugyo, A.K., Mukyala, V., Muramuzi, B. and Namusoby, Z. (2019), "Audit committee effectiveness, isomorphic forces, managerial attitude and adoption of international financial reporting standards", *Journal of Accounting in Emerging Economies*, Vol. 9 No. 4, pp. 502-523
- [7]. Dominic, S.B.S. and Martinov-Bennie, N. (2015), "Internal auditors' perceptions of their role in environmental, social and governance assurance and consulting", *Managerial Auditing Journal*, Vol. 30 No. 1, pp. 80-111.
- [8]. Buallay, A. and Al-Ajmi, J. (2019), "The role of audit committee attributes in corporate sustainability reporting", *Journal of Applied Accounting Research*, Vol. 21 No. 2, pp. 249-264.
- [9]. Haji, A.A. and Anifowose, M. (2016), "Audit committee and integrated reporting practice: d Socoliuc, M.; Grosu, V.; Hlaciuc, E.; Stanciu, S. Analysis of Social Responsibility and Reporting Methods of Romanian Companies in the Countries of the European Union. *Sustainability* 2018, 10, 4662. doi:10.3390/su10124662.
- [10]. Ashtiani, N. A. (2021). Evaluation of the Relationship between Audit Firm Choice and Cost of Equity. *Iranian Journal of Accounting, Auditing & Finance*.
- [11]. Bandoi, A.; Bocean, C.G.; Del Baldo, M.; Mandache, L.; M ̃anescu, L.G.; Sitnikov, C.S. Including Sustainable Reporting Practices in Corporate Management Reports: Assessing the Impact of Transparency on Economic Performance. *Sustainability* 2021, 13, 940